

524
1087

19 1087

Szondolat

SZERKESZTI: KEMENES LAJOS

TARTALOM:

Sorok a magyar munkásról. ▲ Kis Lexikon Bódyról (városházi). ▲ Schwarcz ur kirakata, mint politikai meteorológiai állomás. ▲ Prohászka Ottokár a zsidókérdésről. ▲ Új szisztéma a Hungária-fürdőben. ▲ Lendvai István: Az elenyészett város. (Vers.) ▲ Si-Simonyi ur fehér színházat alapít. (-s.) ▲ Kik szerepelnek a Keresztény Cimtárban? (Is.) ▲ Éljen Garai Manó! ▲ A Wenckheim-palota. (-x). ▲ Cikkek, riportok, apró feljegyzések. ▲ Major Henrik rajzai.

Budapest, 1920. jan. 1.
II. évfolyam 1. szám.
Előfizetési díj egy
évre: 100 korona.

Kiadja a Közp.
Sajtóvállalat
R.-T.

1387

áka
?

Gondolat

Még mindig nem tudja,

hogy a nemzetietlen, erkölcs-
telen sajtó juttatta a bolsevista
gajdeszba Magyarországot?

Még mindig nem tudja,

hogy csak a becsületes, őszinte,
komoly, nemzeti keresztény
sajtó mentheti meg jövőnket?

Még mindig nem tudja,

hogy benőtt fejű, értelmes, ön-
tudatos keresztény csak a kö-
vetkező lapokat olvassa: -

**a Nemzeti Ujság-ot,
az Uj Nemzedék-et,
a Gondolat-ot,
a Képes Króniká-t,
az Uj Lap-ot
és a Neue Post-ot.**

Kiadja: Központi Sajtóvállalat Rt. IV. Gerlóczy-u. 11.

Hirdetéseket a
Nemzeti Ujság,
Uj Nemzedék,

Uj Lap, Gondolat, Képes Krónika
és Neue Post-ra felvesz a kiadó-
hivatal, IV., Gerlóczy-utca 11. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11.

Szerkesztőségi órák mindennap 11 és 1 óra között. Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési ár: egy évre 100 K, félévre 50 K, negyedévre 25 K.

Szondolat

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Naplókönyvtári
Növekedéskönyvtár
1920. / 424. sz.

Sorok a magyar munkásról.

A magyar munkást sohase tudtuk úgy elképzelni, ahogy az utca plakátjai festették, vörös embernek, vörös fejjel, vörös karokkal és vörös kalapáccsal. Tulontul színpadi volt ez a beállítás. Azonkívül lelketlen is. Egy alkalommal hosszasan álltunk e plakát előtt és fölfedeztük, hogy mi a hibája. Az, hogy nincs szeme.

Akinek nincs szeme, az nem ember, az se megható, se borzasztó, se hős nem lehet. Így tehát a piktor csak egy kétlábon járó gondolat-rendszert festett le, mely pörölyt emel és vakon üt bele a levegőbe, kalapálva és kaszabolva a semmit.

Ajánljuk minden becsületes embernek, hogy ne emlékezzen a magyar munkás e karrikatúrájára és lássa való színében, emberien, mindenekelőtt szemmel.

Felejtse el ezt a paradicsom-mártással leöntött képet s azt a papíros-rendszert is, mely a munkás összes gazdasági követelményeire gondolt és közben a munkásságból egy új kasztot óhajtott csinálni, mely annyira különbözik a többi emberektől, mint növény- az ásványvilágtól. Marxizmus mindennel számolt, csak azzal nem, hogy a munkás is pont olyan ember, mint a többi és soha, de sohase mutatta meg e hü testvérünk lelkét, nem talált alkalmat arra, hogy fölcsillogtassa előttünk a szemét, melyben élet, szenvedés, végtelenség van, mint minden ember szemében.

A fogalmak hidegek, mint az a plakát, melyről föntebb beszéltünk. Mert a fogalmaknak sincs szemük, mellyel reánk tekintnének. Még senkinek a szive se esett meg a szegénységen. A szegénység van, az tény, az szó, mint az, hogy víz, föld és tűz. De egy szegény ember, ki a decemberi reggelben rekedten kiáltja az újságokat, vagy gyufát árul késő éjjel egy utcasarkon, már erő és mélység, már gondolat és érzés, mely a testvériség titkos kapcsolatával szól át hozzánk és a szegénység megváltása csak ezen az

Szondolat

uton történhetik. A félrevezetett munkásság elbukott a harcban. De biztosan a munkásoké, külön-külön minden munkásé a jövő.

Sértő és érthetetlen, hogy a polgárság, bizonyára a mult szenvedéseinek hatása alatt, ma sokszor idegenkedve és félenken tekint munkásainkra, kik most velünk együtt bajtársi hűséggel állják az élelmezési mizériák, a tél, a munka frontját. Nézzen ki-ki a

munkások szemébe és tanulja őket szeretni, ne a vezércikkiken, vagy a könyveken keresztül, de egy érző tekintet lélekcsereje által. Ezren és ezren vagyunk tanuk, hogy a vörös rémuralom miatt már megértettük egymást az árpakása és a tökfőzelék fölött, sőt a körükben igazán szabadon lehetett ellenforradalmároskodni, szapulni a radikális „burzsoáziát”, mely autókon rohant, míg mi a régi módon kutyagoltunk egymás mellett. Álltunk egy körteremben is, hol egy vesztés csata után, négyszáz súlyos sebesült nyöszörgött, ordított és jajgatott, csonk lábbal, tátongó agyvelővel, kifolyt szemmel. Mind testvéreink voltak, magyarok, kik akkor is

szenvettek s áldozatai azoknak a sunyi „intellektuellek”-nek, kik békében-háboruban egyaránt bőségben fulladoztak s a „munkás-kérdés”-ről szónokoltak.

Mi láttuk ezeknek az uraknak kéjlakait, hüfféit, yachtjait és porcellánadrágjait, kik évtizedeken át abból éltek, hogy mások nyomoruságával zsarolták a magyar társadalmat és készen kiszolgáltatták őket is, az országot is minden jöttment kalandornak. A magyar munkásokon a sor, hogy végképp megtagadják ügynökeiket. Tudják meg testvéreink, hogy az értelmiségünk is csak abban a pillanatban lett ellenforradalmárrá, mikor kitetszett, hogy az ugynevezett „forradalom” mindenkin segít, csak a dolgozókon, a munkásokon nem s csak arra szolgál, hogy egy új vörös arisztokráciát ültessen a hatalomba. A hatalom azonban mégis ők maradtak. Övék a munka, a lehetőség. Minden magyar munkás egy műszaki talentum. A fajtájának furó-faragó, ügyeskedő készsége lakozik benne. Akármilyen korszak következik is, az övék lesz az és nélkülük se harc, se építés el nem képzelhető. De most álljanak az élre és agitáljanak, hogy a békeszerződéssel a falánk kis népek ne tegyenek mindnyájunkat „hazátlan bitanggá”, kiabáljanak át a többi országok munkásaihoz, hogy milyen szégyenkalodát akarnak csinálni a magyarságnak, lázítsanak odaát egy olyan terv ellen, mely minden emberi méltányossággal ellenkezik. Ha ebben a végzetes pillanatban, mikor a magyarság egész egyetemét fenyegeti a veszély, egy velünk az egész munkásság

tábora, soha többé nem lesz „osztályharcunk.”

A régi magyar munkásság nemzeti volt, mindig egynek érezte magát a magyarsággal. Föl van jegyezve, hogy mikor a Nemzeti Színházat építették, egy Molnár Ferenc nevű kőmives nem fogadta el a napszámát az államtól és ingyen hordta a téglát a műveltség palotájához. Molnár Ferenc unokáihoz szólunk. Vajjon élnek-e, meghallják-e a szavunkat?

Kis Lexikon Bódyról.

Bódy Tivadar ezidőszerint Budapest polgármestere. Illik, hogy tudjunk róla egyetmást.

*

Mért lett Bódy polgármester? Azért, mert ő volt a legkevésbé alkalmas erre az állásra. Akkor, amikor Bárczy megvált a polgármesteri állástól, Vázsonyi Vilmosnak nagy ambíciója lett volna Budapest polgármesterévé lenni, de akadályozta ebben a törvény, amely kimondja, hogy a polgármestert a tanács tagjai közül kell választani. Akkor már a levegőben lógott a fővárosi törvény revíziója s ezt a reformot úgy vélték megvalósítani, hogy a polgármesteri állást szabad állássá teszik, vagyis kimondják, hogy polgármesterré bármely budapesti polgár megválasztható. A bármely budapesti polgár — Vázsonyi volt. Addig is, amíg a törvény revízióját végrehajthatják, Bódyt ültették bele a polgármesteri székbe, hogy foglalja el Vázsonyi megérkezéséig.

Mik voltak Bódy érdemei? Kedvence volt a törzsfőnököknek. Az Erzsébetvárosi Körben, a Józsefvárosi Körben és a Lipótvárosi Polgári Körben éjszakákon át alsózott. Ez bizonyos népszerűséget biztosított a számára. De mégsem polgármester akart lenni. Egészen más.

Mi akart lenni Bódy? Az egyesített villamos vasutak igazgatója. Abban az időben szó sem volt még arról, hogy a két villamos vasutat erőszakos uton egyesítsék, hanem az volt a terv, hogy a főváros megveszi a Közuti vasutat is. Bódy, mint alpolgármester, alelnöke volt a Városi villamos vasutnak s azon dolgozott, hogy majd az új vállalat élére kerüljön, két-háromszázezer korona évi jövedelemmel.

Kik voltak Bódy barátai? E kérdésre kérdéssel kellene felelni. Mikor?

Kik voltak Bódy barátai az októberi álforradalom előtt? Ehrlich G. Gusztáv, Székely Ferenc, Glücksthal Samu, Pető Sándor stb.

Kik voltak Bódy barátai az októberi álforradalom után? Garbai Sándor, Bokányi Dezső, Buchinger Manó, Preusz Mór. Akkor ugyanis a városházán már az ugynevezett „néptanács” uralkodott s Bódy nem győzte eléggé hangsúlyozni, hogy világeletemben progresszív volt.

Ki volt ekkor a legjobb barátja? Bokányi Dezső.

Hol vacsoráztatott Bódy Bo nyival? A Ráday-utcában, Bónénál. Ott ivott pertut Bokányivá.

Mit csinált Bódy a proletárdiktatura alatt? Vállalta a vörösektől a közmunkatanács főlikvidátori állását. Helyisége az új városházán volt s mindennap szorgalmasan bejárt.

Szabad volna-e Bódynak vizsgálatokat indítani? Nem, mert első sorban ő ellene kellene vizsgálatot indítani a diktatura alatt vállalt szerepe miatt. De az ő szereplését

még eddig nem vizsgálta meg senki.

Milyen részvényei vannak Bódy-nak? Közuti részvényei.

Hol lakik Bódy? A főváros tulajdonában lévő Vigadó-épületben.

Mit fizet a lakásért? Hat teremért legalább háromezer koronát.

Ki fizette a lakás átalakítási költségeit? A főváros.

Honnan szerzett Bódy zsirt a háboru alatt? A Zita-kórházból. Nem jegyre, de maximális áron.

Kitől kér Bódy kulturügyekben tanácsot? László Ferencről, a budapesti nyilvános illemhelyek bérletjéről.

Jobban ért-e László a kulturügyekhez, mint Bódy? Határozottan jobban.

Ki volt a Bódy legkedvesebb embere a városházán? Dénes Aladár, a műszerüzem volt igazgatója.

Milyen viszonyban van Bódy a zsidókkal? A legjobb viszonyban. Mihelyt polgármester lett, első dolga az volt, hogy a személyi ügyek vezetését is zsidóra bizta.

Szereti-e Vázsonyi Bódyt? Szereti. Még becéző nevet is adott neki. Csak Bódelesz-nek hívta.

Városházi.

Schwarcz ur kirakata, mint politikai meteorológiai állomás.

(Életkép számtalan felvonásban)

I.

Idő: 1914. augusztus.

Schwarcz ur a segédjéhez: Grün, tegye ki ezt a táblát a kirakatba...

Grün: Iggenis krmássan...

(Kiteszi.)

Vesszen Szerbia!
Éljen a háboru!
Éljen a hadsereg!
Éljen a király!

II.

Idő: 1918. november.

Schwarcz ur a segédjéhez: Goldfinger ur, jó volna ezt a táblát a kirakatban elhelyezni... A kedélyek fel vannak izgatva...

Goldfinger: Na ja...

(Kiteszi.)

Éljen a népköztársaság!
Le a dinasztával!
Éljen a Nemzeti Tanács!

III.

Idő: 1919. április.

Schwarcz ur a kiszolgáló kisasszonyhoz: Szerén kisasszony, tegye ki ezt a táblát az auslag-ba... Nem szeretném, ha kedves proletártestvéreink félreértenének...

Szerénke: Kitehetem, elvtárs...

(Kiteszi.)

Éljen a tanácsköztársaság!
Éljen a proletárdiktatura!

IV.

Idő: 1919. november.

Schwarcz ur az inashoz: Adolf, tedd ki ezt a táblát a kirakatba! Szépen ráamázd be nemzetiszinű pántlikával...

Adolf: Parancsára, főnök ur...

(Kiteszi.)

Éljen a nemzeti hadsereg!
Éljen a területi integritás!
Éljen Horthy!

(Folytatása következhetnék.)

(x.)

Új szisztéma a Hungária-fürdőben.

Mennyit vágnak kérem? — Nem érdemes tisztának lenni!

A történetírók fel fogják jegyezni korunkról, hogy a hosszú világháború alatt és az ezt követő forradalmi időkben, a közisztaság hanyatlott. Drága lett a szappan, elfogyott a tüzelőanyag és a mai mostoha viszonyok között a szegény ember nem igen jut melegvízhez. A jéghideg, fütellen szobában pedig ugyan kinek volna kedve a metszően hideg vízben vájkálni?

Kultúrember lévén, a karácsonyi szent ünnepek közeledtével elhatároztam, hogy elmegyek a Hungária-fürdőbe.

Hogy miért éppen a Hungáriába? Biz ezt magam sem tudom. Talán azért, mert szép ifjúkoromban, a nagy lumpolások után ide szoktunk járnivaludni. Akkor volt ez, amikor még fedelmi reggelit kaptunk egy koronáért a Hungária büfféjében.

Mekkora fordult azóta a világ és mennyire megváltozott Hungária anyánk is. Lekoptak róla a régi, ismerős vonások, csak hamisítatlan keleti jellegét őrizte meg makacs szívósággal.

Most csak abban a részében lehet fürödni, ahol azelőtt a hölgyek lubickoltak. A kasszánál egy jellegzetes arcú, kövér nő ül, unott arccal nyújtja át a jegyet és szigorúan mondja:

— Tizenöt koronát kérek!

Fenn az emeleten kapok kabint. Gyorsan levetkőzöm, a nadrágomat és a cipőimet a kabinos jóindulatába ajánlom. Ha már itt vagyok, nem akarok vasalt nadrág nélkül és fényesre sabickolt cipő nélkül távozni. Ha valaki gavallér, hát legyen egészen az!

A fürdő jó volt, meleg volt. Nem is voltak tulságos sokan. Nagyon jól éreztem magamat. Kissé kellemetlen csak az volt, hogy egy kövér baromfikereskedő a vizet — kedélyes viziló módjára — folyton az arcomba prűszkölte. Azzal nyugtattam meg magamat, hogy bizonyosan ez is hozzátartozik a forradalom vívmányaihoz.

Mikor tisztán, üdén és megkönnyeb-

bülten kimásztam a vízből, egy rubrikázott papírlapot nyomtak a marokomba.

— Hát ez mi? — kérdem.

— Ez kérem az új szisztéma, — feleli egy fehértrikós alkalmazott. — Uraságának nem kell készpénzzel fizetnie, hanem a költségeket erről a papírról levágnak és majd csak a pénztárnál tetszik fizetni.

Nem volt időm hosszasan töprengeni az új szisztémán, mert egy újabb trikós lép hozzám, kezében finom kis acél ollóval és sürgetőleg mondja:

— Mennyit vághatok, nagyságos ur?

— Vágjon egy koronát! — felelem.

Aztán a büffébe mentem, ahol teát, tormásvirslit és pár darab süteményt reggeliztem. Itt sem kell fizetni. Egy cvikkeres öreg bácsi nagy számokat irt a papíromra, az ollójával megnyírbálta, sőt távozáskor még a pincér is elem állott a kis ollóval, mondván:

— Mennyit vághatok?

Gavallérosan egy koronát engedélyeztem neki is, amit ő gyorsan lenyisszentett. A levágott kockát zsebre vágta.

Hasonlóan történt a borbélynál, ahol megberetváltam és a kabinosnál, aki rövid félórai sürgetésre kegyesen visszaadta a nadrágomat és a cipőimet. A Hungária minden zegében-zugában zord ollós emberek állnak, a kik irgalmatlanul megnyírbálják a tisztaság után sóvárgó polgárok papírjait. Ez az új szisztéma!

A pénztárnál elkérték tőlem az összevissza vagdalt papírt. A pénztáros kisasszony egy pillanatig számolt, aztán könnyedén odavetette:

— Harminchárom korona ötven fillér...

Mintha a szívemet vágta volna ketté egy istentelen nagy ollóval.

Szédülve kérdeztem:

— Mennyi?

— Harminchárom ötven, — felelte imádásraméltó egykedvűséggel.

— Önnek is van ollója? ijedeztem.

— Ugyan menjen! Nekem csak ott-hon van ollóm!

Ez némileg megnyugtató. A villamoson kiszámítottam, hogy ez a délelőtti 48 korona 50 fillérembe került.

Hát érdemes tisztának lenni?

(X.)

Prohászka Ottokár a zsidókérdésről,

Prohászka Ottokár, akinek súlyos szavára ma milliók figyelnek, cikket irt a „Das Neue Reich“ c. bécsi hetilapba a magyarországi zsidókérdésről. Cikkének egy részét kivonatosan közöljük.

Ha így megy továbbra is, — írja Prohászka — Magyarország néhány évtized alatt elveszett. Ennek azonban nem szabad megtörténnie s ezért álláspontunkat a zsidósággal szemben tisztáznunk kell. Bennünket nem vezet gyűlölet senkivel s így a zsidókkal szemben sem. Nem pogromokkal és erőszakosságokkal akarjuk ezt a kérdést megoldani, hanem törvényhozási intézkedésekkel. A nemzeti tényezőket erősítenünk, a nagyra nőtt zsidó befolyást pedig gyengítenünk kell. Nem csinálunk belőle titkot, hogy a hazai zsidóságtól testvériesen pártfogásba vett bevándoroltaktól szabadulni akarunk.

Magyarország nem nézheti tétlenül, mint árasztják el a zsidó ifjak az egyetemet. A zsidó már az első generációban a középosztályhoz tartozik és akadémiai képzettséget szerez. Ezt az állapotot csak numerus clausus-sal lehet ellensúlyozni. És ennél a pontnál ne hivatkozzék senki sem humanizmusra, sem demokráciára, mert mi visszautasítjuk azt a demokráciát és humanizmust, amely egyértelmű a mi pusztulásunkkal.

Magyarország keresztény és nemzeti állam akar lenni és maradni. Ehhez kétségkívül joga is van. Eddig a kormányok tétlenül nézték, mint hódítja meg a zsidóság csellel, szorgalommal, ravaszsággal az élet összes területeit. Voltak patrióták és miniszterek, akik magukat asszimilációval és vérkeveréssel vigasztalták. Ebből az ábrándból azonban gyökeresen kijózanodtunk. Mindaddig zsidó marad a zsidó, ameddig a zsidóságnak, mint val-

lási és faji közösségnek hátat nem fordít. Aki számol a tényekkel, a valósággal, az be fogja látni, hogy magyar zsidók nincsenek, hanem igenis vannak magyarországi zsidók, akik magyarul beszélnek.

Az elzsidósodás Magyarországon az utolsó 5—6 évben óriási léptekkel haladt előre. Mialatt a magyarság a frontokon vérzett, azalatt a zsidóság üzleteket kötött. Átlépett a tömegsirokon, hogy forradalmat szitson és hogy a kereszténységet a szociáldemokráciával letapossa. És most már elérkezettnek látta az időt annak megvallására, amit mi egyébként is tudtunk, hogy a zsidóság nemcsak vallás, hanem faj, nemzetiség és mint ilyen igényt formál arra, hogy ez irányú jogait tiszteletben tartsák.

Ezzel a beismeréssel a helyzet nagymértékben tisztázódott. Most már nem kell efölött a kérdés fölött vitatkozni, hanem cselekedni kell. Hazánkban a magyarság egy magyarul beszélő, de sajátos faji tulajdonságait szigorúan őrző és egy zárt faji közösségben tömörülő zsidósággal áll szemben. Fel kell tenni a kérdést: miénk ez az ország, vagy az övék?

Ez a felfogás ma Magyarországon általános. És ha egyesek ezt antiszemitizmusnak és reakciónak mondják, én kereszténységnek és hungarizmusnak nevezem. Hiába sápadoznak a liberalizmus apostolai, nekünk nem kell az a rothadt liberalizmus, amely csak arra jó, hogy az ország és népe belepusztuljanak. Principiumok és ideálok nem arra valók, hogy tönkretegyenek. Ha mi Galiciának és Lengyelországnak söpredékét hazánkba engedjük és rászabadítjuk szerencsétlen, megkínzott népünkre, ez nem liberalizmus, hanem szolgaságba és nyomorba döntő ostobaság. Egy ilyen liberalizmus egyértelmű a hazaárulással és nekünk — sajnos! — módunkban volt a hamis elméletek szomorú eredményeit saját magunkon tapasztalni.

Az elenyészett város

Minden hiába : a lelkek
kődfehéres éjjelén a test is fölzokog,
az órák sirnak, a messzeteltek,
a szív a régi jajokkal megdobog, —
hiába minden, mert sir a gyermek
csontpólyában, férfigyolcs alatt,
s hátrasikolt az Idő, mely elszaladt.

Az Idő, az Idő, mely elszaladt !
Az utcák, lámpák, régi beszédek,
a kődfehérben az ódon, vak falak
s régen gyűladt, olthatatlan képek,
a sok halott, kik ölmos arca alatt
egy csendes sírás élvemaradt.

Kődfehérben tapogva lépek,
kinyújtott kezem falakhoz csapkodom,
mik nincsenek, de jaj, szigoru-kemények,
szememet vadulijedve kapkodom,
s tántor lépve, százszor utat vétek :
itt, itt valahol az elenyészett város,
az időtelen, az enyém, a halálos !

Az időtelen, az enyém, a halálos, —
ó nincs, nincs, de a holdvilágon ég,
tetői kéklenek, s duhajul pohároz
dült csapszékeken, s az ó kapu még
félnyitva szólit — csókhoz ? halálhoz ? —
tetők és arcok és csókok és temetők,
s már mindörökre nincsenek ők !

Már mindörökre nincsenek ők, —
vess keresztet, rontsd el rossz babonádat,
hogy rád ne szakadjanak a nincs-tetők,
meg ne öljön az ingyen bánat,
s halva ne fogjon a részeg délelőtt,
hol hettykebokázó fények vernek
s majd aranyvánkösba ful a gyermek.

Lendvai István

Si-Simonyi ur fehér színházat alapít.

Gyűlés. A gyűlés tárgya: fehér színház. A gyűlés elnöke: Simonyi Béla, a Beszédművészeti Akadémia igazgatója. Az elnök, mint gyakorlott beszédművész, beszédet mond. A beszédben erkölcs, nyelv, haza, vallás, színvonal, ébredés s egyéb csábos igék röpködnek, mint papirszeletké a szélben. Éljen. Az elnök a Nemzeti Színház magyartalan és valiastalan, mert Antigonét adja, az Operaház nem elég erkölcsös, mert a Tannhäuserben a Vénuszbarlang fordul elő. Satöbbi. Az elnök hazafias valláserkölcse nem tudja ezt elviselni. Igaza van. Éljen. Az elnök Fehér Színházat alapít.

*

Ki ez a Simonyi Béla? Honnan olyan hazafias, valláserkölcös? És mi köze a nyelvhez, színházhoz, művészethez? Kicsoda ez az új vezér? (Éljen.) Minden buzgóságom ellenére csak gyér adatokat sikerült róla beszereznem.

1. Gyermekkorában, ifjúságában és férfikorának nagyobbik felében semmi nevezetes sem történik vele.

2. Legutóbb a Színművészeti Akadémia dadogó-tanára: a dadogó, raccsoló, sziszegő növendékeket igyekszik beszédhibáikról leszoktatni. Kitűnő módszereket alkalmaz. A raccsolók például addig ismételtetik szakszerű vezetése alatt, hogy: ev-á-vá-ici-kóci-vákóci, amíg csak ki nem alakul, hogy: Rákóczy.

3. Tóth Imrénél, a Színművészeti Akadémia igazgatójánál, egy dadogós-sziszegős növendékleány kopog s a következőket mondja:

— I-igazgató ur, kérem, a Szimonyi tanár ur piszkos ajánlatokat tesz nekünk.

4. Vizsgálat indul meg. Szimonyi ta-tanár ur távozik az Akadémiáról.

5. Simonyi tanár ur megalapítja

a Beszédművészeti A-akadémiát. Ez az akadémia magyarra fordítva dadogó-iskolát jelent, melynek növendékei kizárólag sziszegős-raccsolós-dadogós gyermekek.

6. Mást nem sikerült Simonyi igazgató urról megtudni. Legfeljebb azt, hogy általában derék, sőt vallásos ember, csak bolondos kissé, aki azt képzei, hogy legfontosabb a világon: ne legyen dialektus, ne legyen dadogás, sziszegés és raccsolás. Födolog a beszédművészet, — s a Színművészeti Akadémián valószínűleg csak valami különös pech üldözte Prof. Simonyit.

*

Eredmény: Simonyi elnök urnak annyi köze van az erkölshöz, a fehérséghez, hogy — néha — növendékeinek —. A magyar nyelvhez pedig ott kezd köze lenni, ha valaki barátom helyett azt mondja: ba-ba-barátom.

*

Kellett ez Simonyi Bélának? Muszáj vezérnek lenni? Nem lehet szépen otthon maradni? Olyan szívesen hagytuk volna beszédművészkedni, de gyülesezni, alapítani, beugratni kitűnő hölgyeket és urakat, bizottságot kiküldeni, elnökösködni, feltűnni, ezt már nem javasolhatjuk Simonyi tanár urnak. Látja-látja?! Tetszett volna szépen otthon maradni. (—s.)

Kik szerepelnek a Keresztény Cimtárban?

Két koronáért kaptam meg a feleletet a cimlapon: „Azon keresztény kis- és nagykereskedők, kisiparosok, gyárosok, vendéglősök, kocsmárosok, kávéosok, kávéházasok; dohánytözsdék, mosó- és varrónők, orvosok, ügyvédek, mérnökök, építészek, festőművészek, szob-

rások, hírlapok, szövetkezetek és vállalkozók, akik a keresztény közönség támogatására számítanak." Az előszóból még azt is megtudtam, hogy „óriási nehézségek, tengernyi munka, hosszas utánjárások és rosszakarat akadályozták meg" a Keresztény Cimtár megjelenését.

Mégis megszületett. A körut sarkán vígan kiabálja a rikkancs és két koronáért akárki megtudhatja az összes keresztény cégek címét, akik a keresztény közönség támogatására számítanak. Sőt azokét a nemrégien keresztényekét, továbbá azokét az egyáltalában nem keresztényekét is, akik szintén számítanak erre a támogatásra. Mondhatnám csakis ez utóbbiak számítanak. Névsor szerint, abécés sorrendben vannak együtt a cégek és a nevek, foglalkozásuk és iparág szerint. Ami érdekes belőle, kiírtam, ahogy itt következik.

Aranyműves és ékszerész mindössze tíz szerepel a cimtárban. Közülük Fischer Armin, II., Corvintér 5 és Rappaport Gyula, IV., Irányi-utca 21. Peche van ennek a Rappaportnak, nagyon mármariosias a neve. Talán éppen ezért jelenti ki a cimtárban ünnepélyesen, hogy ő keresztény. Az Asphalt-szakmában Hirsch Mihály, tetőfedő és utépitő mester, VI., Agyag-utca 75, bizonyára hasonló célzattal ambicionálta, hogy benne legyen a Keresztény Cimtárban, míg Berger Ferenc, mint a... épület- és butorasztalos, II., Vitéz-utca 2, az új népdaltól ijedt meg, ami így kezdődik: „Erger, Berger, Schosberger..." Viszont Fischer László, lombfürészeti és asztaloskellékek raktára, IV., Károly-utca 3, kötelességből nem maradt ki, éppugy mint Popper Ignác, bányaeérc-előkészítő és gazdaságberendező vállalkozó sem, I., Lovas-ut 2, fszt. 4, aki a keresztiségben Ignác után a Jaromir nevet nyerte.

A büffék közül csak egyetlen egy van Pesten, amelyik keresztény. Ez

a „Tivoli-büffe", VIII., József-körút 43. Több büffét nem láttam a cimtárban. Annál több a cipész, akik között szerényen huzódnak meg Dornbach Jakab, II., Donátí-utca 67, és Frank Géza, VII., Elemér-utca 33, mesterek. Csizmadia is csak egy van, ez viszont derék magyar ember, mintha egyenesen Debrecenből került volna a Majláth-utca. Gaál Mihály a becsületesebb neve. A dohánytőzsdék között éppen a tizenharmadik Braun Lipótné, akinek még az is szerencsétlensége, hogy a Dob-utca 21. számú házban van az üzlete. Ejnye, ejnye Braun Lipótné lelkem, hát hogy kerül maga a Dob-utcából a Keresztény Cimtárba. Látja, Buchgráber Nándorné már jobb környéket választott: VIII., Baross-utca 92. Mayerék drogériája is a neve miatt van csak benn a könyvben, viszont Sebők és Társáról határozottan megállapítást nyert, hogy azelőtt Sebők Schattlesz névre hallgatott. A társa pedig most is hallgat, nem árulja el, hogy hivatás azelőtt.

A fényképészek között is nagyon diszkrét a Janka műterem, IV., Deák Ferenc-tér 3, csak a keresztnevének szerepel. Berger Dezső viszont nem szégyenli, hogy Berger, hiszen itt a Keresztény Cimtár, benne áll svárc auf vejsz, hogy ő keresztény. Schindt Ede csak mint előd szerepel. Utóda, Brunhuber ur, készít művészi fényképfelvételeket, bármely kép után nagyításokat, akvarellt, olajfestményeket, gravürképeket és kitűnő gyermekfelvételeket, VIII., Baross-utca 61. Fűtő és fertőtlenítő keresztény csak egyetlenegy van: Stern Sándor, központi fűtési és fertőtlenítő-telepek készítője. Sürgőncím: Hidrotechnik, I., Kende-utca 14, ajtó 3. Több mint egy oldal a fűszer- és csemegekereskedő, akik közül özv. Hechtl Lajosné, VIII., Ágtelek-utca 19, kelt élénk feltűnést a Barabás Gusztávok és Dömötör Sán-

dorok között. Szerepel még *Bozó Sándor*, Tarcal, Zemplénmegye. Gépgyár éppen tíz van. Sorban az utolsó a *Gazdasági motorok* mágnesgyújtó műhelye. Javítások és delejezések. Tel. 35. Rákospalota, Beniczky-utca 13. Vajjon ki ennek a tulajdonosa?

Grafikus egyetlen egy van csak. *Kürthy György*, grafikus és plakáttervező. Telefon J. 62—71, VIII., József-körut 45, II. em. 5. Róla tudjuk, hogy keresztény. Most csak azt vesszük észre, hogy szintén számít a közönség támogatására. Hangversenyiroda is csak egy keresztény Pesten: a *Színház és Divat* hangversenyirodája, telefon J. 115—98, VII., Károly-körut 3. A harisnyakötődék terén is a rendezetlen vallásuk hódították meg a talajt, mert itt is egyedül áll az *Első józsefvárosi gépharisnyakötőde* m. k. Mint keresztény, VIII., Rákóczi-tér 14. Házak adásvételével is csak nagyon kevés keresztény foglalkozik, mert közülök csupán *Neumann Lajos* hat. eng. házak, telkek, üzletek adásvételi irodája hirdet a Dohány-utcából. A *Háztartás* rovatban másodszer tűnik fel *Bozó Sándor* Tarcalból, Zemplénmegye.

Jegyárusító megint csak a *Színház és Divat* szalonja egymagában, ahol az összes fővárosi színházakba, kabarékba, mulatókba, hangversenyekre és sportnérvázásokra jegyek állandóan kaphatók. Tel. J. 115—98, VII., Károly-körut 3. A férfikalaposok között élénk feltűnést kelt egy *Pollák* s ha az Üllői-ut 67. szám alatt ilyen feltűnést csinál kalapjaival is, nem fizet rá az üzletre, hogy benne van a Keresztény Cimtárban. Könyvkereskedés tíz van. Eddig ismeretlen volt előttem a „*Magvető*” könyvüzem, telefon J. 119—93, VII., Wesselényi-u. 53. Jó, hogy megvettem a címtárt. Vajjon milyen könyvet üz ez a „*Magvető*”? Változatosság okáért újból feltűnik e téren a „*Színház és Di-*

vat”, ahol, bárki által és bárhol hirdetett könyvek eredeti áron kaphatók. Ujdonságok nagy raktára. Tel. J. 115—98. VII., Károly-körut 3. Eggyel alább újra ez a cím, itt mint dr. *Rácz Vilmos* könyvkiadóhivatala, de *Bozó Sándor*, nem hagyja magát, ő sem marad el a versenyben. A kötött-szövött és rövidáruk között rövidesen feltűnik: *Bozó* Tarcalból, Zemplénmegye. Eredmény eddig *Rácz* dr.—*Bozó* = 3 : 3.

Manikűr három is van: *Manikűr-Szalón*, IV., Múzeum-körut — 31, *Nagy Szeder* Ida, V., Szalay-u. 3 és *Lukácsévics* Teréz, aki házhoz jár. A gépészmérnökök névsorában *Stern Sándor*, *Fuchs Vilmos* és *Pilch Béla* szerepelnek sikerrel. És most két meglepetés következik: keresztény mosónő csak egyetlen egy van Pesten: *Csióre Jánosné*, VI., Aradi-utca 16, I. em. 4. Keresztény mozi is csak egy: az *Erzsébet*, tul. nagysei *Sej Dezsőné*, I., Döbrentei-tér 5. Művész összevissza 17. A nevezetesebbek: *Zsebeházy Kiss Margit*, festőművésznő, I., Budafoki-ut 41/6, V. 20. *Láng Lipót* festőművész, II., Erőd-u. 4, *Pokorny Ernőné* szül. *Lengyel* Irmuska, festőművész, V., Bálvány-utca 2 és *Henel Gusztáv* f. m., aki direkt Pápáról számít a keresztény közönség támogatására. Az ócskavaskereskedést egy nagyon jó nevű keresztény egyedül uralja Pesten: *Szontagh Pál*, ócska fémek vásárlása nagyban és kicsinyben, X., Üllői-ut 19.

Majd a szabók következnek három hosszú oldalon, ki győzné őket felsorolni? A színházak között csak a *Madách*-ot láttam. (Liszt Ferenc-tér, Zeneakad. Igazgatóság: VII., Károly-körut 3. Tel. J. 115—98). Eredmény 4 : 3 dr. *Rácz* javára. *Rácz* csakhamar még egy gölt rug az *Ujságvállalat* rovatban, ahol egyedüli szereplő A Társaság, A Színház és Divat, A Háztartás, A Nemzeti Sport és Ezerév kiadóhivatala. Tel. J. 115— . . . stb. Az

ügyvédek között a H betűnél nem szégyel dr. Hindy Zoltán mellett szerepelni dr. Hegedüs István, akiről még a keresztvíz sem mossa le, hogy azelőtt Taub volt. Stern Sándor is kezd nagyon gyanusan viselkedni, mert újra feltűnik mint *Vastalanító*. I., Kende-utca 14, ísz. 3 műhelyében vastalanító berendezések és biológiai szennyvíz édesítő telepeket készít Stern, akiről már szó volt e könyvben. A vendéglők között van még egy-két keresztény, akiről muszáj megemlékezni, ezek Müller Nándor, II., Csalogány-utca 8, Weisz József, I., Batthyány-u. 3, Kaupal Sámuel, II., Retek-utca 12, Fixl Alajos, VII., Dohány-utca 82 és Pollák Gyula, X., Kerepesi-ut 84. Muszáj nekik benne lenni a Keresztény Cimtárban. Azontul már csak dr. Rácz Vilmos szerepel mint zeneműkereskedés. Utoljára a hírlapokat néztem meg, kíváncsi voltam a keresztény újságokra. A B. H.-t nem is mertem keresni. Félve gusztáltam a *Neinzeti Ujság* és az *Uj Nemzedék* után. Egyik se volt benne. Ellenben *Az Adó*, gyakorlati pénzügyi folyóirat, a *Gőzmozdony Szaklap*, a *Háztartás magyar asszonyok közlönye* és még egyszer és utoljára a *Színház és Dival*. Szerkeszti dr. Rácz Vilmos, szerkesztőség és kiadóhivatal (Tel. J. 115—98) VII., Károly-körut 3, amit kívülről is kell már tudni minden olvasónak. (ls.)

**Eljen
Garai Manó**
a IX. választókerület
szabadelví képviselőjelöltje.

Eljen. Isten éltesse a szabadelví Garai Manót az emberi kor legvégső határáig. Ezt mondtam akkor

is, amikor a fenti reklám-plakátot elolvastam a Bajza-utca és a Nagy János-utca sarkán, a Lukács László palotájára kiragasztva. És az egész ligel tájékan mindenütt ezt olvastam, sorban végig, a kedves utcákon, ahol tovább marad meg a hó, mint a többi pesti flaszteren és a VI. kerületben vannak törvényesen

bejegyezve, de most XI. választókerület a nevük. Titokban mindig megéljeneztem a derék szabadelví honpolgárt, aki fellép képviselőjelöltnek. Őszintén szólva, eddig nem nagyon sokszor hallottam Garai Manó szabadelvíről a politikában. Uj csillag. Szűz politikus. Még nem szerepelt soha a közéletben. Most akar jönni, amikor a legnagyobb szüksége van Magyarországnak derék és becsületes képviselőkre, amikor jövőnk és boldogulásunk alapjait kell lerakni az új magyar parlamentben. Az egész ország, mindenestül, az összes magyar emberek, hálásan és boldogsággal gondoljunk Garai Manó szeretett képviselőjelöltünkre, aki a szabadelvíesség kibontott zászlója alatt száll sikra önzetlenül, mindnyájunk érdekeiért.

Engedje meg a szabadelvű Garai Manó, hogy még január 25-ike előtt egy jó tanácsot adjak neki, mint képviselőjelöltnek. Él itt Pesten egy másik Garai Manó. Nem új csillag, már sokat szerepelt a közéletben, igaz, hogy nem valami dicsőségesen. Ujságot is szerkesztett. Szó sincs róla, nem valami rendes ujságot, csak olyan kis zuglapocskát, ami — ha kellett — minden héten változtatta a címét és akkor is cenzurára küldte a kefelevonatokat, amikor nem volt cenzura. Ilyenkor azoknak mutatták be előzetesen a cikkeket, akikről íródtak ezek a nem nagyon kellemes kis dolgok. Ezért aztán Garai szerkesztő ur nevét franciásan ejtették Pesten azok, akik éppen beszéltek róla. Általában nincs valami jó hire ennek a franciásan mondott Zsara i Manónak, éppen azért tartom kötelességemnek a szabadelvű Garai Manót erre figyelmeztetni. Konkrét ajánlatom: a választási plakátok alá ragasztasson ki egy ujat, ezzel a felirással:

**Nem vagyok azonos
azzal a
Garai Manóval
aki a Pesti Tükör, a Korbács
és a Fehér Ujság szerkesztője stb. stb.**

Igy lépjen fel képviselőnek.

A Wenckheim-palota.

(Séta a keresztény pártok klubjában.)

Bennünket, szegény filisztereket, akik lyukas cipőkben és többszörösen ki- és befördített ruhában rohanunk dolgunk után a forgalmas pesti utcákon és esténként fogvacogatóan hideg szobában hajtjuk

nyugalomra oly sok gondokkal terhelt árva fejünket, jóformán már csak a reménység táplál. Ez ugyan elég sovány táplálék, de mit tegyen a szegény ember, ha egyéb táplálékhoz olyan nehéz manapság hozzájutni. Valamiből csak élni kell.

De hát — mi türes-tagadás — ujabban a reménység terén is áruhiány mutatkozik. Nem alaptalan a feltevés, hogy derék galíciai polgártársaink ezzel a szegények és sorsüldözöttek szempontjából olyanira fontos életszükségleti cikkel is lánckereskedelmet folytatnak. Tény az, hogy nagyon kevés reménység van forgalomban és én bevallom, hogy az elmúlt napokban igen nagy reménység-hiánnyal küzdöttem. Szerencsére kitünő mentő-ötletem támadt. Tudva azt, hogy ma az ország keresztény népe a keresztény nemzeti egyesülés pártjától várja minden reményeinek valóra váltását, tisztában lévén azzal, hogy itt buzog most minden magyar reménységnek kiapadhatatlan forrása, elmentem egy este a Wenckheim-palotába reménységet meríteni.

Képzeltetik, minő áhitattal léptem át a gyönyörű palota küszöbét, amelynek nagyszerű vertvas kapuja előtt ott állottak a nemzetünk történetében oly fontos szerephez jutott automobilonok.

Amint az ember belép, tüstént érzi, hogy *más világba jutott*. Meleg van. Valódi, hamisítatlan, békeidőbeli meleg. Leadom a kabátomat a ruhatárban és sietek fel a valóban főuri lépcsőházon át az emeleten lévő klubhelyiségbe.

Ma este sokan vannak a klubban. Végigmegyek a fényes, főuri termeken és néma áhitattal tekintek egy-egy csendesen diskuráló csoport felé. Országos jelentőségű dolgokról folyik itt most szó, nagy vajadások és vergődések között itt születik meg az új Magyarország. Itt adnak most egymásnak találkozót a legkitünőbb elmék, a leg-